

Quick scan flora en fauna

Hollanderbroeksestraat 45, Elst

In opdracht van: Bureau Dwarsstraat

29 maart 2018

Colofon

© 2018 Laneco / Bureau Dwarsstraat

Tekst en samenstelling: R. Eversteijn

Projectleiding: Ir. D. van Pijkeren

Met medewerking van: -

Projectnummer: 90.18.01

In opdracht van: Bureau Dwarsstraat

Wijze van citeren: Eversteijn, R., 2018. Quick scan flora en fauna, Hollanderbroeksestraat 45, Elst. Laneco, Ede.

Contact:
Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	4
2	WETTELIJK KADER.....	6
2.1	NATUURNETWERK NEDERLAND	6
2.2	WET NATUURBESCHERMING	6
3	TOETSING.....	9
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	9
3.2	NATUURNETWERK NEDERLAND	9
3.3	WET NATUURBESCHERMING –ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING.....	9
3.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	10
3.5	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN.....	10
4	CONCLUSIE.....	17
4.1	NATUURNETWERK NEDERLAND.....	17
4.2	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	17
4.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN.....	17
4.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	17
4.5	CONSEQUENTIES	18
4.6	AANBEVELINGEN.....	19
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	20

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Hollanderbroeksestraat 45 te Elst is men voornemens om het woonhuis en de bijbehorende opstallen op dit perceel te slopen om zo ruimte te maken voor twee nieuwbouwwoningen. Om dit te realiseren moet voorafgaand aan deze uitbreiding deze ingreep worden getoetst aan de natuurwet- en regelgeving.

Globale ligging plangebied.(ondergrond Google earth).

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGROPEN

Het plangebied, aan de Hollanderbroeksestraat 45 te Elst gemeente Overbetuwe, provincie Gelderland, ligt aan een smalle verharde weg met aan weerszijden sloten in het buitengebied van Elst. Rondom het plangebied liggen agrarische gronden in vrij open kleipolders en enkele kleine bossen verspreidt over het gebied. Aan de overzijde van de weg ligt een golfbaan op het landgoed Welderen. Het huis uit 1899 heeft een dakpannen dak en is uit steen opgetrokken met een gestucte laag. De opstallen achter

het huis bestaan uit een drietal opstallen. De eerste, meest noordelijk gelegen stal (op de foto nr.1), grenst aan de noord- en achterzijde aan een grasveld met enkele lage struiken direct tegen de schuur. Aan de overige zijden van deze stal ligt het verharde erf. Deze stal is als koeienstal in gebruik. Aan de zuidkant van deze stal staat een deels houten, deels uit steen opgetrokken schuur (op de foto nr.2), met abc golfplaten dakbedekking. Eén zijde van deze schuur is volledig open en wordt gebruikt voor opslag en als koeienstal. Geschakeld aan deze schuur staat nog een uit hout en steen opgetrokken schuur (op de foto nr.2a), met abc golfplaten dakbedekking die ook deels in gebruik is als koeienstal. Naast deze geschakelde schuur staat een volledig uit steen opgetrokken schuur (op de foto nr.3). Het dak van deze schuur is aan de achterzijde deels ingestort. De schuren staan op een verhard erf met daaromheen weiland met diverse bomen en struiken. Achter de opstallen ligt op een verharde ondergrond een graskuil met naastgelegen een voedersilo.

Men is voornemens om de bestaande woning met opstallen te slopen en daarvoor in de plaats een tweetal woningen te realiseren.

Indrukken van het plangebied (Foto's Laneco).

2 WETTELIJK KADER

2.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Een vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als NNN niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 WET NATUURBESCHERMING

2.2.1 *Onderdeel gebiedsbescherming – Natura 2000*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Wet natuurbescherming die per 1 januari 2017 van kracht is geworden. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2.2 *Onderdeel houtopstanden*

Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming heeft als doel bossen te beschermen en de bestaande oppervlakte bos- en houtopstanden in Nederland in stand te houden. Kort gezegd, alles wat bos is, moet bos blijven. Indien een houtopstand onder de Wet natuurbescherming valt en deze gekapt gaat worden, moet een kapmelding worden gedaan. Ook verplicht de Wet natuurbescherming om de betreffende grond binnen 3 jaar opnieuw in te planten, de zogenaamde herplantplicht. Als bos definitief gekapt wordt, zal een ontheffing of compensatie van deze herplantplicht verleend moeten worden. De herplantplicht is niet van toepassing voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Houtopstanden vallen onder de Wet natuurbescherming als het zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend betreffen die:

- buiten de bebouwde kom-boswet liggen
- een oppervlakte hebben van 10 are of meer
- rijbeplantingen die meer dan twintig bomen omvatten, gerekend over het totaal aantal rijen

2.2.3 Onderdeel soortbescherming

Wettelijk kader

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime (zie paragraaf 2.2.2), als volgt in de Wet natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage 1

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Soorten van de Vogelrichtlijn:
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:
Dit zijn alle soorten van bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn inclusief het verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- Nationaal beschermde soorten:
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Als een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet natuurbescherming. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Naast beschermde dier- en plantensoorten, moet iedereen voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op een biotoopinschatting door een ecooloog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens zoals uit de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 2016), Amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers en Van Delft, 2009) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 16 maart 2018 heeft de ecooloog D. van Pijkeren van Laneco het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt nabij het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Aan de overzijde van het perceel ligt een "Groen ontwikkelingsgebied" van het GNN, onderdeel van de NNN. Het dichtstbijzijnde onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland ligt op 135 meter afstand langs de Elster Grindweg, het verlengde van de Hollanderbroeksestraat. Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan NNN verloren. Gezien de lokale aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op de NNN worden uitgesloten.

3.3 WET NATUURBESCHERMING –ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt op 2,4 kilometer afstand van het Natura 2000-gebied "Rijntakken" en op 3 kilometer afstand van "De Veluwe". De werkzaamheden zullen slechts een lokaal effect hebben. Externe effecten van de werkzaamheden, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling op de omliggende Natura 2000-gebieden kunnen gezien de ligging buiten de bebouwde kom, de afstand en de tussenliggende elementen worden uitgesloten. Door de wijziging van de bebouwing van woonhuis met opstallen naar twee woonhuizen is er sprake van een mogelijke toename van verkeersbewegingen. Deze is echter zeer gering en gezien de afstand tot het natuurgebied is de kans op een meetbaar effect op het Natura2000 gebied naar verwachting verwaarloosbaar. Door het

permanent stoppen van de bedrijfsactiviteiten zal met het verdwijnen van het vee de uitstoot van ammoniak verminderen wat een positief effect zal hebben op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

3.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Er wordt in het plangebied geen bomen gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is voor één boom niet van toepassing.

3.5 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN

In het kader van de Wet natuurbescherming onderdeel soorten moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of versterking van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.5.1 Vaatplanten

Het plangebied bestaat uit een woonhuis met enkele opstallen op een grotendeels verharde ondergrond met verruigde randen met soorten als grote brandnetel (*Urtica dioica*), hondsdrif (*Glechoma hederacea*) en andere soorten van een verstoord en voedselrijk milieu. Beschermde soorten vaatplanten zijn over het algemeen gebonden aan specifieke standplaatsen in natuurgebieden, natuurlijke bermen en randen of op niet intensief beheerde (graan)akkers; dergelijke habitats zijn binnen het grotendeels bebouwde plangebied niet aanwezig. Strikt beschermde plantensoorten worden dan ook niet verwacht binnen het plangebied. Negatieve effecten op strikt beschermde plantensoorten zijn uit te sluiten.

3.5.2 Grondgebonden zoogdieren

In en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende nationaal beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), ree (*Capreolus capreolus*), vos (*Vulpus vulpus*), kleine marterachtigen en verschillende algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen. (Broekhuizen *et al.*, 1992; Mostert & Willemsen, 2008). Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Nationaal beschermd

Van de niet-vrijgestelde nationaal beschermde zoogdiersoorten is uit de ruime omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van boommarter (*Martes martes*), das (*Meles meles*), eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) en steenmarter (*Martes foina*) (Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren).

Mogelijk dat een das foeragerend langs het plangebied kan trekken. Er zijn echter in en in de nabije omgeving van het plangebied geen aanwijzingen gevonden (sporen, wissels en/of burchten) die op het voorkomen van de das wijzen. De aanwezigheid van das in en rondom het plangebied kan dan ook worden uitgesloten.

Er zijn geen holtes voor boommarter of nesten van eekhoorn aangetroffen in de bomen rondom het erf. De bomen in het plangebied staat niet in verbinding met andere voor de eekhoorn en boommarter noodzakelijke bossen of boomstructuren. De aanwezigheid van eekhoorn en boommarter kan worden uitgesloten.

De steenmarter is een soort die voor kan komen in menselijke bebouwing. In de opstallen en in de omgeving van het plangebied zijn geen sporen aangetroffen (latrines, vettige sporen of prooiresten) die op de aanwezigheid van steenmarter duiden. De aanwezigheid van deze soort wordt hier niet verwacht.

Europees beschermd

Van de Europees beschermde zoogdiersoorten is uit de zeer ruime omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van de bever (*Castor fiber*) en otter (*Lutra lutra*). De bever is een soort die afhankelijk is van ruim water met een beschermde overgang naar bosrijke omgeving. De otter is voor zijn leefgebied afhankelijk van visrijk water met structuurrijke oevers met voldoende dekking. Dergelijke habitats komen in en direct nabij het plangebied niet voor. De aanwezigheid van bever en otter kan worden uitgesloten.

Op basis van de archiefgegevens en biotoopinschattingen tijdens het veldbezoek wordt het voorkomen van nationaal en niet-vrijgestelde Europese beschermde grondgebonden zoogdiersoorten binnen het plangebied uitgesloten. Negatieve effecten op beschermde zoogdieren zijn daarom uit te sluiten. Van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten mogen de verblijfplaatsen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een provinciale vrijstelling worden aangetast.

3.5.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal in te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en daarom strikt beschermd in de Wet natuurbescherming.

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren), komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone

grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Van deze soorten zijn de rosse vleermuis en de watervleermuis overwegend boombewonende soorten, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis verblijven in zowel gebouwen als bomen en de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis zijn overwegend gebouwbewonend.

Foerageergebied, vliegroute

Het plangebied bestaat uit een woonhuis met enkele opstallen. De bomen rondom het perceel hebben geen verbinding met andere lijnelementen en vormen daardoor geen onderdeel van een vliegroute. Wel is het mogelijk dat de beschutting van deze bomen en gebouwen wordt gebruikt door de eventueel aanwezige foeragerende vleermuizen. Effecten op foerageer gebied en vliegroute kan worden uitgesloten.

Verblijfplaatsen

De opstallen en het woonhuis beiden geschikte openingen voor vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis om toegang tot de ruimtes in de spouwmuur en onder de dakpannen te krijgen. Vanwege de beperkte omvang van het woonhuis en de omvang van de spouwmuren in de opstallen (te kleine buffercapaciteit in strenge winters) wordt een massawinterverblijfplaats niet verwacht maar kan een zomerverblijfplaats, paarverblijfplaats of overwinteringsverblijfplaats in zachte winters niet worden uitgesloten. Gericht onderzoek kan uitwijzen welke soorten daadwerkelijk voorkomen. Echter, gezien de bebouwing en de omgeving worden laatvlieger en verschillende myoten niet in de bebouwing verwacht.

Voor de boombewonende soorten vleermuizen zijn geen geschikte holtes aangetroffen in de bomen in en rondom het plangebied. Ook worden er geen bomen gekapt. Effecten op boombewonende soorten vleermuizen kan worden uitgesloten.

3.5.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied onder andere de vogelsoorten, buizerd (*Buteo buteo*), houtduif (*Columba palumbus*), ekster (*Pica pica*), huismus (*Passer domesticus*), kievit (*Vanellus vanellus*), koolmees (*Parus major*), wilde eend (*Anas platyrhynchos*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*) gehoord en gezien. Alle vogels en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Wet natuurbescherming. Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd.

Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

In de bomen in en rondom het plangebied zijn geen horsten (nesten) gevonden van roofvogels zoals de buizerd (*Buteo buteo*) of de sperwer (*Accipiter nisus*). Buizerd broedt wel in het naastgelegen Bremerton bos. Het plangebied vormt mogelijk een heel klein onderdeel van het foerageergebied voor deze soorten. Het verwijderen van de opstallen, die voor deze soorten niet belangrijk zijn, zal hier echter geen invloed op hebben. Ook worden de bomen in het plangebied voor zover bekend niet verwijderd. Effecten op deze soorten kan worden uitgesloten.

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd die op dergelijke locaties voor kunnen komen, zijn de gebouwbewonende gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus (*Passer major*).

Bij het woonhuis met dakpannen dak is een broedplaats van huismus waargenomen. Ook in de opstallen zijn sporen (uitwerpselen) en enkele huismussen waargenomen. Er zijn in het plangebied voldoende mogelijkheden voor huismus aanwezig om te nestelen in de schuren 1, 2, 2a en het woonhuis. Schuur 3 is niet geschikt vanwege het ontbreken van dakbeschot onder de golfplaten.

Voor gierzwaluw is de helling van het dak ongeschikt (te vlak) om uit te kunnen vliegen en zitten er geen geschikte ruimtes op de kopse kanten van de woning en opstallen om daar te kunnen nestelen. Gierzwaluw wordt hier niet verwacht.

In de omgeving is het voorkomen bekend van kerkuil (*Tyto alba*), steenuil (*Athene noctua*) en ransuil (*Asio otus*) (www.vogelatlas.nl). Ransuil broedt in bomen, met een voorkeur voor naaldbomen. In de bomen in het plangebied, waaronder de coniferen naast het woonhuis, zijn geen nesten of sporen van ransuil aangetroffen. In de opstallen zijn sporen gevonden (braakballen en kalksporen) die op de aanwezigheid van kerkuil duiden. Uit de grootte van de braakballen is op te maken dat het hier daadwerkelijk om kerkuil gaat. Het betreft de opstellen 1, 2 en 3. Gezien de sporen en toegangen in schuur 1 onder het dakbeschot is hier een nestplaats van deze soort aanwezig.

Rondom het plangebied zijn op paaltjes kalksporen gevonden die typerend zijn voor steenuil. Vermoedelijk zit er ook een verblijfplaats van steenuil in of in de omgeving van het plangebied. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of steenuil daadwerkelijk een verblijfplaats in het plangebied heeft.

*Sporen van steenuil op paaltje, sporen van kerkuil (foto 1 en 2),
Sporen van huismus (foto 3 en 4, Foto's Laneco).*

De directe omgeving van het plangebied biedt geschikte leefgebied en nestlocaties voor diverse categorie 5-soorten, zoals bijvoorbeeld ekster, en pimpelmees (*Cyanistes caerulea*). Voor deze soorten blijven er voldoende alternatieven in de omgeving over. Ook worden er geen bomen verwijderd in het plangebied.

In de opstallen zijn ongeveer tien nesten waargenomen van boerenwaluw (*Hirundo rustica*). Met het verdwijnen van agrarische activiteiten neemt ook het aantal insecten af. Deze vermindering is vaak de oorzaak dat de boerenwaluw niet meer naar zijn huidige locatie terugkeert. Ook zijn er voor deze soort voldoende alternatieven in de omgeving. Negatieve effecten op deze categorie-5 soort kunnen worden uitgesloten.

3.5.5 Amfibieën

Algemeen

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand). De langs het plangebied gelegen watergang kan een geschikte leefomgeving zijn voor de diverse algemene soorten amfibieën zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), middelste groene kikker (*Pelophylax klepton esculentus*), gewone pad (*Bufo bufo*) en kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*). In de struiken in de houtwal in en langs het plangebied zijn er voor deze soorten voldoende overwinteringsmogelijkheden. Van deze algemeen voorkomende amfibieënsoorten mogen de verblijfplaatsen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een provinciale vrijstelling worden aangetast.

Nationaal en Europees beschermd

Naast de algemeen voorkomende beschermde soorten is uit de ruime omgeving van het plangebied ook het voorkomen bekend van de beschermde soorten alpenwatersalamander (*Ichthyosaura alpestris*), heikikker (*Rana arvalis*), poelkikker (*Pelophylax lessonae*) en rugstreeppad (*Epidalea calamita*) (Van Delft & Schuitema, 2005; Creemers & Van Delft, 2009).

Het voortplantingswater van de alpenwatersalamander en de kamsalamander bestaat uit zwak/zure wateren als permanente vennen, plassen en bospoelen met een voorkeur voor grotere diepere stilstaande wateren. Het landhabitat in de buurt van het voortplantingswater is bosrijk met houtwallen of struwelen. Vanwege het ontbreken van geschikt voortplantingswater in en in de omgeving van het plangebied kunnen effecten op deze soorten worden uitgesloten.

Het habitat van de heikikker bestaat uit vochtige heide- en poldergebieden waar sprake is van veenvorming en in hoog- en laagveengebieden. De soort komt ook in natte kleipolders met smalle sloten voor. De aanwezigheid van laag struweel en hoge kruidige gewassen is van belang bij omgevingen als bosranden, duinvalleien en schrale graslanden (bron Ravon.nl). Dergelijke habitats komen in het vrijwel geheel verharde en bebouwde plangebied niet voor. Effecten op deze soort kan worden uitgesloten.

De poelkikker is in staat om grotere afstanden af te leggen en zal mogelijk langstrekkend kunnen voorkomen. De habitat van de poelkikker bestaat uit hogere zandgronden of laag dynamische plekken in het rivierengebied en is voornamelijk te vinden in vennen met voedselarm water. De poelkikker is in minder voedselrijk water te vinden mits de waterkwaliteit goed is en er een rijke begroeiing aan oever- en waterplanten aanwezig is. Dergelijke habitats komen in het plangebied niet voor. Effecten op deze soort kan worden uitgesloten.

Voor de rugstreeppad zijn de droogvallende greppels voldoende om eieren af te kunnen zetten. Deze pionierssoort heeft soms al voldoende aan snel droogvallende

waterplassen. De watergangen langs het plangebied zijn te diep om snel genoeg op te warmen en liggen te diep ingesneden. Ook vindt er met het slopen van het woonhuis met de opstallen en het plaatsen van de nieuwbouw geen aantasting van deze watergangen plaats. Effecten op rugstreeppad kunnen worden uitgesloten. Bij braaklegging van het plangebied is snelle kolonisatie mogelijk. Onder aanbevelingen zijn maatregelen beschreven om dit te voorkomen.

3.5.6 Reptielen

Uit de ruime omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van hazelworm (*Anguis fragilis*), levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*), ringslang (*Natrix helvetica*) en zandhagedis (*Lacerta agilis*). Reptielen stellen strikte eisen aan hun omgeving. De meeste reptielensoorten als de hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis houden zich voornamelijk op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Dergelijke habitats komen in het plangebied niet voor. De ringslang is een soort die ook veel in natte, meer natuurlijke gebieden voorkomt. Voor de ringslang biedt het grotendeels bestraatte en bebouwde plangebied zonder voldoende beschutting en de afwezigheid van een geschikte watergang geen geschikt habitat. Aanwezigheid en effecten op ringslang en overige reptielen kunnen worden uitgesloten.

3.5.7 Vissen

Vanwege het ontbreken van een watergangen in het plangebied, zijn effecten op beschermde vissoorten uit te sluiten. Ook is geen sprake van aantasting door de sloop en bouw op de aangrenzende watergangen aan het plangebied.

3.5.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Dergelijke biotopen zijn in het plangebied niet aanwezig. Effecten op deze soort kan worden uitgesloten. Andere strikt beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen worden uitgesloten in het plangebied.

4 CONCLUSIE

Aan de Hollanderbroekstraat 45 te Elst gemeente Overbetuwe Amersfoortseweg is men voornemens om de woning en de opstallen op het perceel te slopen om zodoende ruimte maken voor nieuwbouw van een tweetal nieuwbouwwoningen. Voor deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

4.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied ligt direct nabij een Groene ontwikkelingszone van het Gelders Natuurnetwerk Nederland (GNN) Onderdeel van het NNN en op 135 meter afstand van het GNN. Gezien de afstand en de lokale aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op het GNN worden uitgesloten.

4.2 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt op circa 2,5 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. De werkzaamheden, van beperkte omvang en van tijdelijke aard, zullen slechts een lokaal effect hebben. De beperkte toename van verkeersbewegingen door de wijziging van woonhuis met opstallen naar twee woningen zal een mogelijke geringe toename van stikstofuitstoot met zich mee brengen. Gezien de geringe toename, de afstand tot het natuurgebied en de tussenliggende elementen is geen meetbaar effect op het Natura2000 gebied niet te verwachten.

4.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

Er worden voor zover bekend geen bomen gekapt. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming is dan ook niet van toepassing.

4.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Wet natuurbescherming dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

Voor een aantal mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomende nationaal beschermde soorten zoals egel, haas, konijn, ree, vos, kleine marterachtigen, muizen en spitsmuizen, geldt een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Een aantal van de mogelijke voorkomende soorten zijn Europees beschermde soorten (Habitat- en vogelrichtlijn), waarvoor aantasting van rust- en verblijfplaatsen een ontheffingsplicht in het kader van de Wet natuurbescherming geldt. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van individuele diersoorten zijn beschermde gebouwbewonende vleermuizen als de Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis niet uit te sluiten binnen het plangebied. Door de sloop van de woning en de opstallen worden (mogelijk) zomerverblijfsplaatsen, paarplaatsen en kraamverblijfplaatsen van deze soorten aangetast.

De ruimte onder de dakpannen op het woonhuis en opstallen bieden verblijfplaatsen voor huismus. De sloop van deze opstallen zal tot aantasting van een aantal broedplekken van huismus leiden. Uit onderzoek zal blijken om hoeveel verblijfplaatsen het gaat.

In de opstallen en in de omgeving van het plangebied zijn aanwijzingen gevonden die duiden op een mogelijke verblijfplaats voor steenuil. Door de sloop van de opstallen wordt (mogelijk) een vaste rust- en verblijfplaats van deze soort aangetast.

In de opstallen zijn aanwijzingen gevonden die de aanwezigheid van kerkuil aantonen. Door de sloop van de opstallen vindt er aantasting plaats van de vaste rust- en verblijfplaats van kerkuil.

Op basis van het veldbezoek, de verspreidingsgegevens, de aanwezige habitattypen en biotoopeisen van de mogelijk in de omgeving voorkomende soorten zijn van de overige (niet-vrijgestelde) nationaal of Europees beschermde soorten, vaste rust- en verblijfplaatsen uit te sluiten binnen het plangebied. Nader onderzoek naar deze soorten is dan ook niet nodig.

4.5 CONSEQUENTIES

Nader onderzoek beschermde soorten

Aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van in de Wet natuurbescherming beschermde soorten en daarmee een overtreding van artikel 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming, kan niet zonder nader veldonderzoek worden uitgesloten. Er is nader onderzoek nodig naar:

- Vleermuizen, gebouwbewonende soorten. Onderzoekperioden: een volledig onderzoek naar vleermuizen conform het Vleermuisprotocol 2017; zomeronderzoek van half april tot half juli en najaarsonderzoek van half augustus tot eind september in meerdere rondes. Beide onderzoeken dienen plaats te vinden om een volledig beeld te krijgen van de functie van de gebouwen voor vleermuizen

- Huismus, nestplaatsen (Vogelrichtlijn). Onderzoek vindt plaats door in de periode april – juni mei twee maal onderzoek te doen conform de Soortinventarisatieprotocol Netwerk Groene Bureaus versie 1.1 2017.
- Steenuil, verblijfplaats (Vogelrichtlijn). Onderzoek vindt plaats door in de periode 01 februari tot 30 april drie maal onderzoek te doen conform de Soortinventarisatieprotocol Netwerk Groene Bureaus versie 1.1 2017.

Ontheffing

Voorafgaand aan het afbreken van de opstallen en bouw van de nieuwe woningen dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd voor het verwijderen van broedplaats van kerkuil.

Algemene voorwaarden soortenbescherming

Twee algemene voorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming zijn altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - werkzaamheden, zoals graafwerkzaamheden en het verwijderen van begroeiing, starten buiten het voortplantingsseizoen (april – augustus);
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

4.6 AANBEVELINGEN

Rugstreeppad is in staat om snel nieuwe gebieden te koloniseren. Een geschikte habitat kan al bestaan uit een plas water in een bandenspoor of een stuk afgegraven grond. Om dit te voorkomen moeten tijdens de sloop en bouw natte plekken gedempt worden en braakligging van grond beperkt worden in de periode april tot oktober.

Verder is een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de nieuwbouw:

- Plaats het vogelschroot 2 pannen hoger om huismus toegang te geven tot het dak;
- Leg een erfsingel aan om voor vogels de verblijf- en foerageermogelijkheden te verbeteren;
- Maak in de spouw op minimaal 3 meter hoogte enkele 2 cm. brede open stootvoegen voor vleermuizen.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Websites:

- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx
- www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen
- www.verspreidingsatlas.nl/planten
- www.verspreidingsatlas.nl/reptielen
- www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren
- www.vlindernet.nl
- www.vogelatlas.nl
- vissenatlas.nl
- www.ravon.nl